

INVESTIȚII TERITORIALE INTEGRATE

POLITICĂ DE COEZIUNE 2014-2020

Noile norme și noua legislație care reglementează următoarea rundă de investiții din cadrul politicii de coeziune pentru perioada 2014-2020 au fost aprobate de Consiliul Uniunii Europene în luna decembrie 2013.

Această fișă informativă face parte dintr-o serie de astfel de fișe și evidențiază elementele-cheie ale noii abordări.

Cuprins

Introducere

Care este scopul?

Ce se propune?

Care sunt beneficiile?

Multiplele provocări cu care se confruntă Europa – economice, sociale și de mediu – indică necesitatea unei abordări integrate și teritoriale, pentru furnizarea unui răspuns eficace.

Această abordare este multidimensională, adaptată la caracteristici și rezultate specifice situației din teren, ceea ce poate presupune depășirea granițelor administrative și poate necesita o mai mare disponibilitate din partea diferitelor niveluri de guvernare de a coopera și de a coordona acțiuni pentru realizarea unor obiective comune. În plus, aceasta corespunde noului obiectiv de coeziune teritorială introdus de Tratatul de la Lisabona, care recunoaște că la nivel european nu se poate realiza o coeziune economică și socială în lipsa punerii unui accent mai puternic pe impactul teritorial al politicilor UE.

Din acest motiv, Regulamentul de stabilire a unor dispoziții comune a introdus noi instrumente de integrare care pot fi utilizate pentru punerea în aplicare a strategiilor teritoriale la fața locului, stabilind o legătură între obiectivele tematice identificate în cadrul acordurilor de parteneriat și al programelor operaționale și dimensiunea teritorială: **dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității** (articolele 32-35 din Regulamentul de stabilire a unor dispoziții comune) și **investițiile teritoriale integrate** (articolul 36 din Regulamentul de stabilire a unor dispoziții comune).

Această fișă informativă se concentrează pe investițiile teritoriale integrate (ITI), care permit statelor membre ale UE să combine investițiile provenind de la mai multe axe prioritare ale unuia sau ale mai multor programe operaționale, în scopul unei intervenții multidimensionale și intersectoriale. Cu toate acestea, se va menține în continuare abilitatea de a corela alocarea fondurilor cu diversele priorități de investiții.

Care este scopul?

[↑ Sus](#)

Având în vedere că strategiile teritoriale integrate joacă un rol esențial în realizarea obiectivului unei Europe inteligente, durabile și favorabile incluziunii, prevăzut de strategia Europa 2020, Regulamentul de stabilire a unor dispoziții comune introduce ITI ca principal instrument de punere în aplicare a unor astfel de strategii. ITI prevede un mecanism flexibil de formulare a unor răspunsuri integrate la diverse necesități teritoriale, menținând orientarea tematică prin intermediul căreia politica de coeziune este conectată la strategia Europa 2020.

Ce se propune?

[↑ Sus](#)

ITI – un instrument eficient și flexibil

ITI reprezintă un instrument de punere în aplicare a strategiilor teritoriale într-o manieră integrată. Acesta nu constituie o operațiune sau o prioritate secundară în cadrul unui program operațional. În schimb, ITI permite statelor membre să pună în aplicare programe operaționale la nivel intersectorial și să recurgă la finanțare provenind de la mai multe axe prioritare ale unuia sau ale mai multor programe operaționale, pentru a asigura punerea în aplicare a unei strategii integrate pentru un teritoriu specific. Ca atare, existența ITI va conferi statelor membre atât flexibilitate în ceea ce privește elaborarea programelor operaționale, cât și eficiență în materie de punere în aplicare a unor acțiuni integrate prin finanțare simplificată.

Este important să se sublinieze că ITI nu pot fi utilizate în mod eficace decât dacă zona geografică în cauză are o strategie teritorială intersectorială integrată.

Elementele-cheie ale unei ITI sunt:

- un teritoriu desemnat și o strategie de dezvoltare teritorială integrată;
- un set de acțiuni care urmează să fie puse în aplicare; și
- mecanisme de guvernare pentru gestionarea ITI.

Un teritoriu desemnat și o strategie de dezvoltare teritorială integrată

Este esențial să se elaboreze o strategie de dezvoltare integrată intersectorială care să vină în întâmpinarea necesităților de dezvoltare ale zonei în cauză. Strategia va fi concepută astfel încât acțiunile să se poată baza pe sinergiile generate de punerea în aplicare coordonată.

Orice zonă geografică care are caracteristici teritoriale specifice poate face obiectul unei ITI, de la anumite cartiere urbane cu multiple condiții defavorabile, până la nivel urban, metropolitan, urban-rural, subregional sau interregional. De asemenea, o ITI poate determina realizarea de acțiuni integrate în unități geografice independente, având caracteristici similare în cadrul unei regiuni (de exemplu, o rețea de orașe de dimensiuni mici sau medii). Nu este obligatoriu ca o ITI să acopere întregul teritoriu al unei unități administrative.

În plus, o ITI este potrivită pentru realizarea de acțiuni în contextul unei cooperări teritoriale europene (CTE). De exemplu, ITI într-un context transfrontalier poate fi utilizată pentru punerea în aplicare a unei strategii integrate de dezvoltare urbană în orașe transfrontaliere. Acțiunile adaptate necesităților teritoriale specifice pot fi sprijinite prin intermediul instrumentului ITI. Totuși, contextul cooperării trebuie să fie în continuare respectat. Acesta este motivul pentru care regulamentul CTE prevede că orice organism intermediar desemnat pentru punerea în aplicare a unei ITI trebuie să fie un organism înregistrat legal, instituit de autoritățile sau organismele publice din cel puțin două țări participante sau o GECT (articolul 11 din Regulamentul privind CTE).

Un set de acțiuni care urmează să fie puse în aplicare

Acțiunile care urmează să fie puse în aplicare prin intermediul ITI vor contribui la obiectivele tematice ale axelor prioritare relevante ale programului operațional (programelor operaționale), precum și la obiectivele de dezvoltare ale strategiei teritoriale. Acestea pot include investiții din Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european (FSE) și Fondul de coeziune. Finanțarea poate fi însoțită de sprijin financiar din partea Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) sau a Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime (EMFF). Nu este obligatoriu ca în cadrul fiecărei ITI să fie combinate toate fondurile. Totuși, se încurajează combinarea de diverse fonduri în cadrul unei ITI. Combinarea investițiilor corporale în infrastructură finanțate din FEDR cu investițiile în capitalul uman finanțate din FSE este deosebit de relevantă în cazul dezvoltării urbane durabile. Investițiile combinate din FEDR și FEADR sunt deosebit de relevante în sprijinirea parteneriatelor urban-rural.

O ITI poate oferi sprijin nu numai sub formă de subvenții, ci și prin intermediul unor instrumente financiare (articolele 37-46 din propunerea de regulament de stabilire a unor dispoziții comune), în cazul în care acestea sunt adecvate pentru realizarea acțiunilor definite în strategia de dezvoltare.

Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității poate constitui un element care poate fi utilizat ca o componentă de bază pentru punerea în aplicare a unei ITI. Totuși, există diferențe semnificative între ITI și CLLD. CLLD este o abordare strict de jos în sus. Grupul de acțiune locală este cel care determină conținutul strategiei de dezvoltare locală și operațiunile finanțate în cadrul acesteia. Pe de altă parte, ITI nu aduce atingere modului în care se iau deciziile cu privire la investițiile în sine – acest proces poate fi de sus în jos sau de jos în sus sau o combinație între acestea două. Ca atare, CLLD ar putea fi, de exemplu, o componentă a unei strategii urbane integrate puse în aplicare prin intermediul unei ITI.

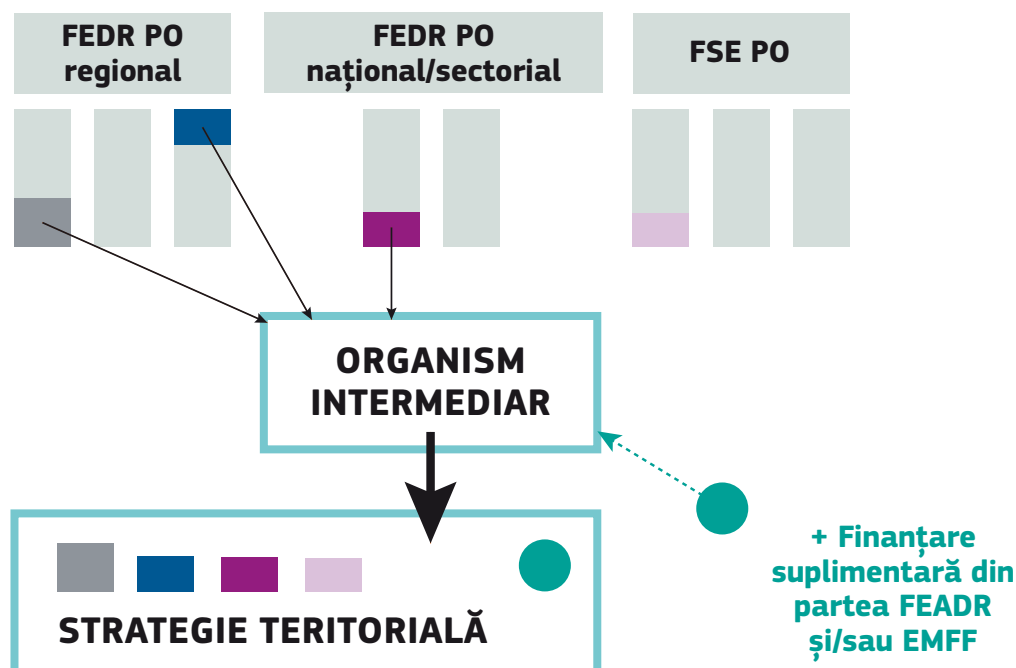
În afară de investițiile care sprijină printr-o ITI o strategie de dezvoltare bazată pe situația din teren, pot fi finanțate acțiuni suplimentare țintite către aceeași zonă prin axele prioritare ale unui program operațional sau ale unor programe operaționale care nu participă la finanțarea ITI. Multe dintre prioritățile de investiții din cadrul propunerii pot contribui direct la dezvoltarea zonei geografice în cauză și nu există nicio obligație de punere în aplicare a tuturor acestora prin intermediul instrumentului respectiv. Totuși, este recomandat ca investițiile sectoriale din zona în cauză să fie încorporate și aliniate la strategiile de dezvoltare teritorială integrată.

Mecanisme de guvernare pentru gestionarea ITI

Responsabilitatea finală pentru gestionarea și punerea în aplicare a operațiunilor unei ITI îi revine autorității de gestionare a programului operațional. Totuși, aceasta poate desemna organisme intermediare, inclusiv autorități locale, organisme de dezvoltare teritorială sau organizații neguvernamentale, pentru îndeplinirea unora sau a tuturor sarcinilor de gestiune și de punere în aplicare. Forma și intensitatea delegării gestionării unei ITI pot varia în funcție de mecanismele administrative ale statului membru sau ale regiunii. Dacă o ITI pune în aplicare acțiuni integrate în favoarea dezvoltării urbane durabile (articolul 7 din Regulamentul privind FEDR), este obligatoriu ca sarcinile referitoare cel puțin la selectarea operațiunii să fie delegate autorităților urbane.

Diagrama de pe pagina următoare stabilește modul în care o ITI ar putea beneficia de investiții în cadrul uneia sau mai multor axe prioritare în scopul unei intervenții multidimensionale și intersectoriale. O ITI poate sprijini orice operațiune care corespunde priorităților de investiții ale axelor prioritare participante.

Prezentarea unei posibile modalități de punere în aplicare

Care sunt beneficiile?

[↑ Sus](#)

Dispozițiile privind ITI indică mai multe beneficii potențiale:

- » ITI ca instrument de promovare a utilizării integrate a fondurilor are potențialul de a genera un rezultat total mai bun pentru aceeași valoare a investiției publice.
- » Posibila delegare a gestiunii ITI conferă competențe actorilor de la nivel subregional (părților interesate de la nivel local/urban), asigurând implicarea acestora în elaborarea și punerea în aplicare a programelor și asumarea responsabilității în acest sens.
- » Având în vedere că o ITI va avea asigurate încă de la început diversele sale surse de finanțare, finanțarea acțiunilor integrate se va bucura de o siguranță mai mare.
- » ITI reprezintă un instrument conceput pentru o abordare bazată pe situația din teren a dezvoltării, care poate contribui la descătușarea potențialului slab utilizat de la nivel local, urban și regional.

Pentru mai multe informații

Pentru mai multe fișe informative referitoare la aspecte legate de politica de coeziune:

http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/publication/index_ro.cfm

Pentru informații mai generale privind politica regională a UE:

http://ec.europa.eu/regional_policy/index_ro.cfm